

**Gemeente
Haarlem**

November 2019
Data, Informatie en Analyse
In opdracht van afdeling Bestuur
& Communicatie

TIP:

**PLAATS EEN
GFT-BAKJE
OP JE AANRECHT**

Afval scheiden in Haarlem

Onderzoeksrapport 2019

SAMEN SCHEIDEN WERKT!

Inleiding

Achtergrond

Het gemeentebestuur van Haarlem heeft het Strategisch Plan Afvalscheiding 2016-2022 (SPA) vastgesteld. In dit plan staan maatregelen die Haarlemmers helpen hun afval steeds beter te scheiden. In 2017 is een eerste onderzoek uitgevoerd om de juiste ondersteuning voor Haarlemmers te vinden bij het helpen van afval scheiden en zo de opgestelde doelstellingen van SPA te behalen. Met dit vervolgonderzoek wil de gemeente onderzoeken of Haarlemmers beter afval zijn gaan scheiden dan twee jaar terug. Wat gaat de goede kant op en wat zijn nog aandachtspunten waar de gemeente Haarlemmers nog bij kan ondersteunen?

Doel van het onderzoek

Het doel van het onderzoek is inzicht krijgen in hoe goed Haarlemmers afval scheiden en waar ze nog tegenaan lopen. Het onderzoek geeft antwoord op vragen als: hoe belangrijk vinden Haarlemmers afval scheiden? Hoe goed zijn ze al bezig? Welke soorten afval scheiden Haarlemmers? Waar lopen Haarlemmers tegenaan bij het scheiden van afval? Welke informatiebronnen zijn belangrijk omtrent informeren over afval scheiden?

Methode en respons

Dit onderzoek is uitgezet onder alle circa 3.000 panelleden van het DigiPanel van gemeente Haarlem. De panelleden zijn via een e-mail uitgenodigd om online de vragenlijst in te vullen. Er is een herinnering uitgestuurd naar de panelleden die nog niet hadden meegedaan aan het onderzoek.

Het invullen van de vragenlijst kon van 24 september tot en met 7 oktober 2019. In totaal hebben 1.985 panelleden de vragenlijst volledig ingevuld. Dit levert een responspercentage op van 64%.

Daar waar relevant is een vergelijking gemaakt met de resultaten van 2017. Destijds deden 1.958 panelleden mee aan het onderzoek. Sommige vragen zijn alleen in 2017 of 2019 gesteld of de vraagstelling is te verschillend, hierdoor een vergelijking niet altijd mogelijk.

Samenvatting

Verbeteringen wat afval scheiden betreft

- Haarlemmers vinden afval scheiden in 2019 iets belangrijker dan twee jaar terug. Het milieu is hierbij nog steeds de belangrijkste reden om afval te scheiden.
- Haarlemmers vinden dat de mogelijkheden om afval gescheiden aan te bieden zijn verbeterd en meer Haarlemmers zijn actief bezig met afval scheiden.
- Haarlemmers zijn vaker afval gaan scheiden van het restafval: vooral plastic, gft en oud papier.
- De kennis over plastic afval, wat er in deze bak mag, is verbeterd bij Haarlemmers. Veel meer Haarlemmers zijn ervan op de hoogte dat lege blikjes en drinkpakken hier ook in mogen. Daarnaast weten relatief veel Haarlemmers dat hard plastic er juist niet in mag.
- Over de duocontainer zijn Haarlemmers nog steeds zeer tevreden en bijna twee derde scheidt hierdoor meer afval.

Aandachtspunten

- Bij vrijwel alle stadsdelen zijn verbeteringen te zien, behalve bij het stadsdeel Centrum. Hier zijn de verbeteringen beperkt wat de mogelijkheden om afval te scheiden betreft en hoe actief de Haarlemmers zijn wat afval scheiden betreft.
- Gft afval wordt nog steeds door een relatief groot deel niet gescheiden aangeboden, terwijl veel Haarlemmers dit wel graag zouden willen.
- Veel redenen die Haarlemmers geven om een bepaald soort afval niet te scheiden zijn vergelijkbaar met 2017. Sommige redenen zijn zelfs iets toegenomen, zoals dat er niet voldoende bakken in de buurt zijn voor de afvalsoorten plastic en textiel.

Campagne

De campagne “Wij Haarlemmers scheiden ons afval” is bij vier van de vijf Haarlemmers goed bekend. Vooral de posters in de stad zijn veel gezien.

Informatiebronnen

De afvalwijzer van Spaarnelanden is bij driekwart van de Haarlemmers bekend, met name de online versie (negen van de tien). De afvalwijzer wordt ook relatief veel gebruikt (twee derde) en is een van de belangrijke informatiebronnen voor Haarlemmers. De algemene website van Spaarnelanden is ook belangrijk voor Haarlemmers om informatie over afval scheiden op te zoeken.

Missende informatie

Eén op de tien Haarlemmers mist bepaalde informatie, zoals de locatie van bakken en sommigen zouden graag een omgekeerde wijzer willen: welk product moet in welke bak, in plaats van per bak welke producten erin mogen.

Tips voor informatie

De tips van Haarlemmers aan de Gemeente Haarlem en Spaarnelanden gaan vooral over dat ze graag meer informatie zouden willen over de voordelen van afvalscheiding. Als de opbrengsten van afval scheiden duidelijker zouden zijn, denken veel Haarlemmers dat meer stadsgenoten mee zouden doen aan het scheiden van afval.

Belang van afval scheiden

Haarlemmers vinden afval scheiden nog steeds erg belangrijk

Bijna alle Haarlemmers zien het belang van afval scheiden duidelijk in. 62% vindt het zelfs heel belangrijk. Dit aandeel is in vergelijking met 2017 toegenomen (destijds 52%). Slechts 2% vindt het scheiden van afval niet belangrijk (2017: 4%).

Milieu nog steeds belangrijkste reden om afval te scheiden

Voor verreweg het grootste gedeelte van de Haarlemmers die het scheiden van afval in enige mate belangrijk vinden, is milieu de belangrijkste reden om dit te doen. Dit was twee jaar geleden ook het geval*.

Dat het scheiden van afval tot meer hergebruik zou leiden is als reden in vergelijking met 2017 iets afgenomen (20% tegenover 25%).

* Dit jaar is deze vraag ook gevraagd aan Haarlemmers die afval scheiden een *beetje belangrijk* vinden. Wanneer we een vergelijking maken tussen 2017 en 2019 met een vergelijkbare groep (alleen heel/tamelijk belangrijk) zien we een vergelijkbaar beeld (milieu: 72%, hergebruik: 19%). Het milieu is in vergelijking met 2017 hierdoor wel net iets belangrijker geworden.

Belang van afval scheiden (% heel/tamelijk belangrijk)

Voornaamste redenen om afval scheiden belangrijk te vinden

Bezigheid afval scheiden

Haarlemmers zijn meer bezig met afval scheiden

Haarlemmers vinden dat zij in hun huishouden al goed afval scheiden. Ze geven zichzelf een 7,7 gemiddeld. Dit is toegenomen in vergelijking met twee jaar geleden (+0,4 punt).

Haarlemmers geven zichzelf vooral vaker een negen of tien (31% tegenover 24%). Ze geven zichzelf minder vaak een onvoldoende (9% tegenover 15%) of een zes (6% tegenover 9%).

Deze toename in bewustwording van afval scheiden is in bijna alle stadsdelen terug te zien, behalve bij het stadsdeel Centrum. Daar is de toename in het gemiddelde rapportcijfer minimaal. De grootste toename is bij stadsdeel Oost (+0,6 punt).

Gemiddelde rapportcijfer bezigheid afval scheiden

Gemiddelde rapportcijfer bezigheid afval scheiden per stadsdeel

Stadsdeel	2019	2017
Centrum	7,1	6,8
Zuid-West	7,9	7,4
Oost	7,5	6,9
Noord	7,8	7,4
Schalkwijk	7,8	7,5

Mogelijkheden afval scheiden

Mogelijkheden afval scheiden in Haarlem verbeterd

Haarlemmers geven de mogelijkheden die worden geboden in Haarlem om afval gescheiden van het restafval aan te bieden gemiddeld een 7,7. Dit rapportcijfer is verbeterd ten opzichte van twee jaar geleden (+0,6 punt).

Deze verbetering is in vrijwel alle stadsdelen terug te zien, maar vooral in het stadsdeel Zuid-West (+0,7 punt). Bij het stadsdeel Centrum is de verbetering beperkt en vergelijkbaar met 2017.

Haarlemmers tevreden over duocontainer

Een duocontainer is voor huishoudens die plek hebben voor een rolcontainer. De duocontainer is een rolcontainer met een vak voor papier en een vak voor plastic, blik en drinkpakken (PBD). Ongeveer de helft van de Haarlemmers bezit een duocontainer en een ruime meerderheid is hier tevreden over (83%). Bijna twee derde van de Haarlemmers die een duocontainer heeft, geeft aan hierdoor meer afval te zijn gaan scheiden.

In 2017 gaf 15% aan een duocontainer te hebben ontvangen. De vraagstelling was destijds echter anders, hierdoor is de vergelijking niet helemaal zuiver. De tevredenheid en impact is vergelijkbaar met nu, destijds was 78% (heel) tevreden en was 64% meer afval gaan scheiden.

Gemiddelde rapportcijfer mogelijkheid afval scheiden

Gemiddelde rapportcijfer mogelijkheid afval scheiden per stadsdeel

Stadsdeel	2019	2017
Centrum	7,0	6,7
Zuid-West	7,8	7,1
Oost	7,5	6,9
Noord	7,9	7,3
Schalkwijk	7,6	7,4

Duocontainer

50%

Bezit een duocontainer

83%

Is (heel) tevreden over duocontainer

63%

Is meer afval gaan scheiden hierdoor

Scheiden van afvalsoorten

Haarlemmers scheiden vaker hun afval, vooral plastic en gft

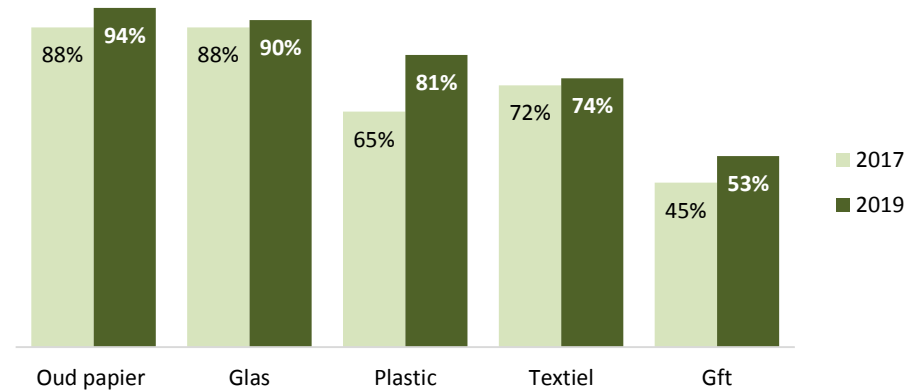
Net als twee jaar terug scheiden vrijwel alle Haarlemmers (negen van de tien) oud papier en glas van het restafval. Oud papier en karton zijn Haarlemmers zelfs nog iets vaker gaan scheiden in vergelijking met twee jaar terug (+6%). Slechts een klein deel scheidt zelden of nooit oud papier en glas (respectievelijk 3% en 4%). Belangrijkste redenen die deze bewoners hiervoor geven zijn vergelijkbaar met twee jaar terug: ze hebben thuis te weinig ruimte of ze hebben niet zoveel glasafval*.

Ook zijn meer Haarlemmers plastic afval en groente, fruit en tuinafval (gft) gaan scheiden van het restafval. 81% scheidt momenteel plastic afval, dit is een toename van 16%. In 2017 scheidde bijna een kwart zelden of nooit z'n plastic afval van het restafval, nu is dat maar twaalf procent. De belangrijkste reden hiervoor is nog steeds hetzelfde: geen ruimte thuis.

Iets meer dan de helft van de Haarlemmers houdt gft apart (+8%). Bijna een derde doet dit zelden of nooit, dit is iets afgenomen in vergelijking met 2017 (31% tegenover 39%). De hoofdredenen die Haarlemmers hiervoor geven is nog hetzelfde, namelijk dat ze geen gft bak hebben.

* Een overzicht van alle redenen (top-5) per afvalsoort staat in *Bijlage 1*.

Aanbieden van afval apart van restafval (% meestal/altijd)

Belangrijkste redenen om nooit of soms afval te scheiden

Soort afval	Belangrijkste reden	2017	2019
Oud papier	Thuis te weinig ruimte	44%	45%
Glas	Heb niet zo veel glasafval	43%	44%
Plastic	Thuis te weinig ruimte	40%	41%
Textiel	Heb niet zo veel oud textiel	58%	58%
Gft	Heb geen gft bak	64%	59%

Overig afval

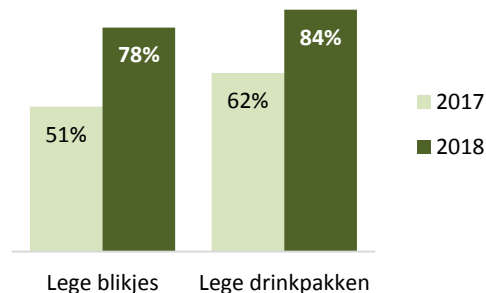
Haarlemmers beter bekend met wat bij plastic afval mag

Veel Haarlemmers weten dat lege blikjes, bijvoorbeeld van frisdrank en conserven, en lege drinkpakken, zoals van melk en vruchtensap, bij het plastic afval mogen. Deze kennis is verbeterd ten opzichte van twee jaar geleden, ongeveer een kwart meer Haarlemmers is hiervan op de hoogte in 2019 (lege blikjes: +27%; lege drinkpakken: +22%).

Hard plastic mag niet bij het plastic afval. Voorbeelden van hard plastic zijn speelgoed, gieters, tuinslangen, emmers en plastic tuinstoelen. Bijna driekwart van de Haarlemmers is hiervan op de hoogte*.

Net als in 2017 heeft de helft van de Haarlemmers wel eens grofvuil laten ophalen (2017: 49%).

Op de hoogte dat soorten afval bij plastic afval mogen (% ja)

Hard plastic en grofvuil

72%

Weet dat hard plastic *niet* in plasticcontainer mag

50%

Heeft grofvuil laten ophalen

* Deze vraag is nieuw toegevoegd in 2019, hierdoor is een vergelijking niet mogelijk.

Twijfels en behoefte afvalscheiding

Nog steeds twijfels over wat er in de plasticbak mag

Net als twee jaar geleden twijfelen Haarlemmers vooral over wat er in plasticbak mag. En dan met name over de vraag of hard plastic erin mag. In 2017 zorgde vooral melk- en sappakken en blikjes voor twijfels. Deze producten zijn nog steeds relatief vaak genoemd (respectievelijk 47 keer en 48 keer).

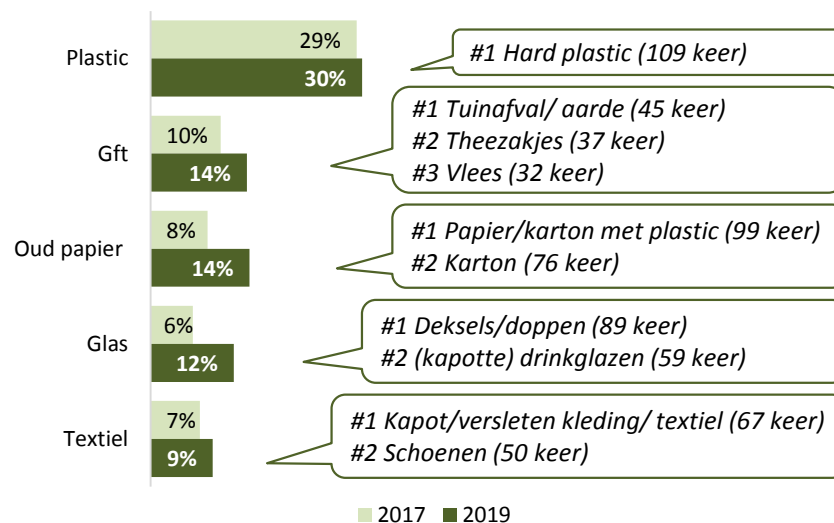
Over de hele linie zijn iets meer Haarlemmers gaan twijfelen wat er in de andere bakken mag. Zoals bij oud papier en glas (beide +6%). De soorten afval die Haarlemmers nu noemen zijn wel redelijk vergelijkbaar met twee jaar terug. Dit keer zorgt vooral papier of karton met een plastic laagje voor verwarring in plaats van karton. En veel Haarlemmers stellen dit keer ook de vraag of (kapotte) glazen in de glasbak mogen.

Nog steeds vooral behoefte aan scheiden van gft

Bijna een kwart (23%) zou graag een afvalsoort willen scheiden, maar hiervoor is dat nu nog niet mogelijk in Haarlem. 460 Haarlemmers noemen verschillende soorten afval. Net als twee jaar geleden zouden veel Haarlemmers vooral graag gft willen scheiden, maar dat is lastig doordat ze bijvoorbeeld in een flat wonen of geen gft bak in de buurt hebben. Ook veel genoemd is (klein) chemisch afval, zoals batterijen, spuitbussen en verf. Sommige Haarlemmers zouden het fijn vinden als de chemokar weer langs zou komen. Verder noemen Haarlemmers veel vergelijkbare soorten afval als twee jaar terug: plastic (56 keer), elektronische apparaten (36 keer), glas (31 keer), aluminium/ metaal/ blik (28 keer), olie/frituurvet (23 keer) en luiers (22 keer).

* Percentages van 2017 wijken iets af van het rapport destijds (maximaal 2% verschil). Destijds zijn een aantal antwoorden handmatig gehercodeerd, dit keer is besloten dit niet te doen.

Twijfels over afval dat in bak mag (% ja)

Afval wat Haarlemmers graag zouden willen scheiden

Afvalsoort	Aantal keer genoemd
Groente, fruit en tuinafval	140
(Klein) chemisch afval	89
Plastic	56
Elektronische apparaten	36
Glas	31

Campagne

Campagne nog steeds goed bekend bij Haarlemmers

Haarlemmers kregen tijdens het onderzoek enkele posters te zien van de campagne “Wij Haarlemmers scheiden ons afval”. Een grote meerderheid is bekend met deze campagne (82%). Ruim twee derde weet zelfs ook goed waar de campagne over gaat. Dit aandeel is in vergelijking met 2017 iets toegenomen (68% tegenover 62%). De totale bekendheid van de campagne in 2019 is wel vergelijkbaar met 2017 (destijds 80%).

De belangrijkste uitingen die Haarlemmers hebben gezien van de campagne zijn posters (op Mupi's en driehoeksborden), persoonlijke brief en advertenties in bladen. Minder gezien zijn uitingen op de website van Spaarnelanden (13%) en de gemeente (10%).

De vraagstelling in 2019 is anders dan in 2017, hierdoor is een vergelijking lastig. Destijds hadden Haarlemmers vooral kennisgemaakt met de campagne via de tas die toen werd uitgedeeld (60%) en in veel mindere mate via de posters (14%) of brief die ze thuis hebben gekregen (8%).

Campagne “Wij Haarlemmers scheiden ons afval”

82%

Bekend mee

Belangrijkste uitingen van campagne “Wij Haarlemmers scheiden ons afval”

59%

Posters in de stad

40%

Brief thuis
ontvangen

22%

Advertenties in dag-
of weekblad

Afvalwijzer

Groot deel Haarlemmers bekend met afvalwijzer van Spaarnelanden

In de afvalwijzer van Spaarnelanden kunnen Haarlemmers informatie vinden over de dichtstbijzijnde containers (rest/ gft/ plastic/ textiel/ glas), welk soort afval in welke bak hoort en wanneer de duo/gft container geleegd wordt. Ruim driekwart is bekend met deze afvalwijzer. Bijna iedereen weet dat deze toegankelijk is via een website (93%). Een groot deel weet dat deze op papier te krijgen is (77%) en een iets minder groot deel is bekend met de app van Spaarnelanden (49%).

De website versie van de afvalwijzer wordt het meest gebruikt, namelijk door ruim twee derde van de Haarlemmers die hier bekend mee zijn. De papieren versie en de app worden gebruikt door ongeveer twee van de vijf Haarlemmers die hier bekend mee zijn.

Afvalwijzer van Spaarnelanden

76%

Bekend mee

Wist u dat de afvalwijzer... (% ja)

93%

Toegankelijk is via een website

77%

Op papier is te krijgen

49%

Toegankelijk is via een app

Informatie

Vooral website Spaarnelanden belangrijke informatiebron

Haarlemmers gebruiken vooral de website van Spaarnelanden om informatie te zoeken over afvalscheiding, dit is iets meer dan twee jaar geleden (55% tegenover 46%).

Voor ruim een derde van de Haarlemmers is de online afvalwijzer van Spaarnelanden een belangrijke informatiebron. Deze optie is nieuw toegevoegd in 2019, omdat deze nog niet zo lang bestaat. De website van de gemeente is even belangrijk als in 2017, destijds voor 26% een belangrijke informatiebron en nu voor 24%. Het Haarlems Dagblad (16%), plaatselijk weekbladen (12%) en landelijke weekbladen (5%) zijn minder belangrijke informatiebronnen. Iets minder dan een kwart van de Haarlemmers leest of zoekt nooit informatie over afvalscheiding, dit aandeel is minder dan in 2017 (22% tegenover 30%).

Eén op de tien Haarlemmers geeft aan niet voldoende informatie te hebben over hoe ze in Haarlem afval kunnen scheiden. Haarlemmers missen bijvoorbeeld wat waar in mag en de locatie van de bakken. Of ze zouden graag een omgekeerde wijzer willen, waarbij je kunt opzoeken waar een bepaald product in moet in plaats van welke producten in welke bak mogen.

Belangrijkste informatiebronnen over afvalscheiding

55%
Website
Spaarnelanden

34%
De online Afvalwijzer
van Spaarnelanden

24%
Website Gemeente
Haarlem

Welke informatie over afval zou u graag willen krijgen?

Selectie van open antwoorden

- “De afvalwijzer in de andere richting: nu is het: in deze bak mag dat, wat ik wil is: ik zit met X, in welke bak moet ik het stoppen (of waarheen brengen).”
- “Een beknopt overzicht wat waar in mag en voor de rest gewoon meer afvalpunten.”
- “Wat waarin mag, folder thuis.”
- “Duidelijk overzicht waar de verschillende bakken komen te staan en wat er wel en niet mag. Ook tips van de mede-Haarlemmers zou een leuk initiatief kunnen zijn.”
- “Dat er meer mogelijkheden zijn om afval weg te brengen. En dichterbij. Nu moet ik weet niet hoever lopen om het afval te af te voeren.”

Tips voor informatie

Tips: geef meer informatie over de voordelen van afvalscheiding

Iets minder dan een kwart (22%) van de Haarlemmers heeft tips over bepaalde aspecten die ze anders zouden willen zien wat betreft de informatie die Gemeente Haarlem en Spaarnelanden geven over afval scheiding. Veel Haarlemmers geven aan meer informatie te willen. Over praktische zaken, zoals waar de bakken zijn, maar ook over het nut van het afval scheiden. Voor sommigen kan het belang nog beter uitgelegd en benadrukt worden.

Welke dingen zou u anders willen zien in de informatie die Gemeente Haarlem en Spaarnelanden geven over afval scheiding?

Selectie van open antwoorden

- *“Ik denk dat er meer infoverstreking nodig is naar bevolking over afvalscheiding in het algemeen en wat het ons als Haarlemmers oplevert.”*
- *“Waarom het belangrijk is en wat er mee gedaan wordt, vaak hoor ik van anderen: ze gooien het later weer bij elkaar. Als dit duidelijk wordt gemaakt dat dit niet zo is en dat het goed voor de natuur is, dan zouden meer mensen zich hier mee bezig houden.”*
- *“De app werkt niet optimaal met locaties van de afvalbakken. Er mogen meer bakken komen. Papier en karton zit vaak vol.”*
- *“Duidelijke stickers op de bakken wat er in mag.”*
- *“Maak het zo makkelijk mogelijk. Als je stelt dat emmers en plastic speelgoed naar het gemeentedepot gebracht moeten worden (i.p.v. grijze bak) dan weet je eigenlijk wel dat dit niet zal gebeuren.”*

Bijlage 1: top-5 redenen per afvalsoort om nooit of zelden afval te scheiden

Soort afval	Belangrijkste reden	2017	2019
Oud papier	#1 Thuis te weinig ruimte	44%	45%
	#2 Geen bakken in de buurt	31%	36%
	#3 Te veel moeite	22%	25%
	#4 Niet zo veel oud papier of karton	25%	24%
	#5 Heeft geen zin	23%	15%
		(n=223)	(n=121)
Glas	#1 Niet zo veel glasafval	43%	44%
	#2 Geen bakken in de buurt	30%	37%
	#3 Thuis te weinig ruimte	37%	33%
	#4 Te veel moeite	16%	27%*
	#5 Heeft geen zin	16%	8%*
		(n=207)	(n=177)
Plastic	#1 Thuis te weinig ruimte	40%	41%
	#2 Geen bakken in de buurt	31%	37%*
	#3 Weet niet waar	20%	20%
	#4 Heeft geen zin	20%	15%*
	#5 Te veel moeite	17%	15%
		(n=667)	(n=363)

Soort afval	Belangrijkste reden	2017	2019
Textiel	#1 Heb niet zo veel oud textiel	58%	58%
	#2 Geen containers in de buurt	15%	26%*
	#3 Weet niet waar	17%	19%
	#4 Te veel moeite	10%	16%*
	#5 Te weinig ruimte	11%	13%
		(n=452)	(n=444)
Gft	#1 Heb geen gft bak	64%	59%
	#2 Te weinig ruimte	25%	29%*
	#3 Stank/ongedierte	18%	25%*
	#4 Weinig gft afval	14%	16%
	#5 Heeft geen zin	8%	7%
		(n=986)	(n=868)

* Significant toe- of afgenomen.

NB: In vergelijking met 2017 zijn er een paar tekstuele wijzigingen. De grootse verandering is bij de reden "Bij mij in de buurt staan geen textielcontainers", dit was in 2017 "Bij mij in de buurt zijn geen mogelijkheden om oud textiel en oude kleding in te leveren".

Daarnaast wordt bij plastic in 2019 ook blik en drinkpakken genoemd daar waar van toepassing, zoals "Ik heb niet zo veel plastic, blik en drinkpakken".

Bijlage 2: Achtergrondgegevens

Achtergrondgegevens

Geslacht	aantal	in %
Man	1073	54
Vrouw	912	46
Totaal	1985	100

Leeftijd	aantal	in %
18 tot 34 jaar	243	12
35 tot 44 jaar	298	15
45 tot 54 jaar	355	18
55 tot 64 jaar	452	23
65 tot 74 jaar	421	24
75 jaar en ouder	119	8
Onbekend	4	0
Totaal	1985	100

Stadsdeel	aantal	in %
Centrum	223	11
Zuid/West	460	23
Oost	284	14
Noord	672	34
Schalkwijk	345	17
Totaal	1984	99

